

Kodu ve Adı:	İDE2103 ÇEVİRİBİLİM ÇALIŞMALARI					
Birimi:	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı					
Ayrıntısı:	Dönemi:	2025-2026 GÜZ	Statüsü:	Zorunlu	Sınıfı:	2
	Kredisi:	2	AKTS:	4	Dili:	İngilizce

DERS SORUMLUSU	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	Doç. Dr. Naciye SAĞLAM
Telefon:	04242370000/3816
E-posta:	ntasdelen@firat.edu.tr
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	Randevu yoluyla görüşme

DERS YARDIMCISI	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	
Telefon:	
E-posta:	
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	

Ders Haftalık Programı:	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
		10.15-12.15				

İşleniş Yeri:	YY: X	UE:
---------------	-------	-----

Amacı:	Bu dersin amacı, öğrencilerin çeviribilim alanına giriş yapmalarını sağlayarak çeviri kuramları, çeviri tarihi, çeviri stratejileri ve uygulamalı çeviri süreçlerine ilişkin temel bilgi ve beceriler kazanmalarını sağlamaktır. Ders kapsamında öğrencilerin çeviri edimini yalnızca diller arası bir aktarım olarak değil, aynı zamanda kültürel, işlevsel, toplumsal ve teknolojik bir süreç olarak değerlendirmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca öğrencilerin farklı metin türleri üzerinde çeviri uygulamaları yaparak kuramsal bilgiyi uygulamayla ilişkilendirmeleri, yapay zekâ destekli çeviri araçlarını eleştirel biçimde değerlendirmeleri ve çeviri sürecinde insan çevirmen müdahalesinin önemini kavramaları amaçlanmaktadır.
--------	---

Materyali:	Munday, J., Ramos Pinto, S., & Blakesley, J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 5th ed. Routledge.
------------	---

Öğrenci Sorumluluğu:	Öğrenciler derse düzenli olarak katılmak, haftalık okuma ve çeviri uygulamalarını zamanında yapmak, sınıf içi tartışma ve atölye çalışmalarına aktif biçimde katılmakla sorumludur. Öğrencilerden çeviri kuramlarına ilişkin temel kavramları öğrenmeleri, bu kavramları uygulamalı çeviri örnekleriyle ilişkilendirmeleri ve çeviri çalışmalarında kaynak metin, hedef metin, bağlam, okur kitlesi ve etik ilkeleri dikkate almaları beklenmektedir. Yapay zekâ ve makine çevirisi araçlarının kullanıldığı çalışmalarda öğrencilerin bu araçların çıktılarını eleştirel biçimde değerlendirmeleri gerekmektedir.
----------------------	--

Önkoşullar, Eşkoşullar:	Bu ders kapsamında herhangi bir önkoşul bulunmamaktadır.
-------------------------	--

Haftalık Ders Planı (Konular)	Hafta	Konu	Yöntem
	1	Dersin amacı, kapsamı, değerlendirme ölçütleri, kaynakların tanıtımı	YY
	2	Çeviribilime giriş; çevirinin temel kavramları, kapsamı ve disiplinlerarası niteliği	YY
	3	Çeviri tarihi ve çeviri kuramlarına giriş	YY
	4	Çeviri atölyesi; temel çeviri kavramları ve uygulamalı örnekler	YY
	5	Eşdeğerlik tartışmaları ve çeviri yöntemleri; Vinay ve Darbelnet yaklaşımı	YY
	6	İşlevsel yaklaşımlar ve Skopos Kuramı	YY
	7	Sistem teorileri ve Çoğuldizge Kuramı; Itamar Even-Zohar	YY
	8	Kültürel dönemeç; yeniden yazım olarak çeviri ve André Lefevere	YY
	9	Genel Tekrar Ara Sınav	YY
	10	Atölye çalışması: Tiyatro metinlerinin çevirisi	YY
	11	Atölye çalışması: Anlam ve çeviri; bağlam, ton ve üslup aktarımı	YY
	12	Yapay zekâ ve çeviri; makine çevirisi ve dijital çeviri araçlarına giriş	YY
	13	Yapay zekâ ve çeviri; makine çevirisi, çeviri belleği ve dijital çeviri araçları	YY
	14	Pre-editing ve post-editing; makine çevirisi çıktılarının düzenlenmesi	YY
	15	Atölye çalışması: Yerelleştirme, kültürel aktarım ve hedef kitle odaklı çeviri	YY
	16	Farklı metin türlerinde çeviri stratejileri; kuram ve uygulama ilişkisi	YY
	17	Final Sınavı	YY

Ölçme ve Değerlendirme	Metot		Sayı	Ağırlık
	Ara Sınav	Vize	X	1
		Derslere aktif Katılım/ödev teslimi		1

	Genel Sınav	Final	X		1	%40
Ders Kazanımları	1	Çeviri edimi, çeviribilim ve temel çeviri kuramları hakkında bilgi sahibi olur.				
	2	Çeviri tarihi ve çeviri kuramlarının gelişim sürecini açıklayabilir.				
	3	Çeviri kuramları ile uygulamalı çeviri süreçleri arasında ilişki kurabilir.				
	4	Farklı metin türlerine uygun çeviri stratejileri geliştirebilir ve uygulayabilir				
	5	Çevirinin toplumsal, kültürel ve iletişimsel işlevlerini açıklayabilir.				
	6	Çevirinin toplumsal, kültürel ve iletişimsel işlevlerini açıklayabilir.				
	7	Yapay zekâ destekli çeviri araçlarını, pre-editing ve post-editing süreçlerini eleştirel biçimde değerlendirebilir.				

● **Derse Özel Açıklamalar:** (Gerekli materyal, kitap vs) (Dersin alan öğretimini sağlamaya yönelik katkısı)

UE: Uzaktan Eğitim; **YY:** Yüz Yüze Eğitim

Dersin Amaçları Bu ders, İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin çeviribilim alanına ilişkin temel kuramsal ve uygulamalı bilgi edinmelerini amaçlamaktadır. Ders kapsamında öğrencilerin çevirinin tarihsel gelişimini, temel çeviri kuramlarını, eşdeğerlik tartışmalarını, işlevsel yaklaşımları, sistem kuramlarını ve kültürel dönemeç sonrası çeviri yaklaşımlarını tanımları hedeflenmektedir. Ayrıca öğrencilerin çeviri uygulamaları aracılığıyla kuramsal bilgiyi metin çözümleme, hedef metin üretme, çeviri stratejisi belirleme ve çeviri değerlendirme süreçleriyle ilişkilendirmeleri amaçlanmaktadır. Ders, yapay zekâ destekli çeviri araçlarının olanak ve sınırlılıklarını da ele alarak öğrencilerin güncel çeviri teknolojilerine eleştirel yaklaşımlarını sağlar.

Ders İçeriği: Ders kapsamında çeviribilimin temel kavramları, çeviri tarihi, başlıca çeviri kuramları ve çeviri stratejileri ele alınmaktadır. İlk haftalarda çeviribilime giriş, çevirinin disiplinlerarası niteliği, çeviri tarihi ve temel kavramlar üzerinde durulmaktadır. Ardından eşdeğerlik tartışmaları, Vinay ve Darbelnet'nin çeviri yöntemleri, Skopos Kuramı, Çoğuldizge Kuramı ve Lefevere'in yeniden yazım yaklaşımı incelenmektedir. Dersin uygulamalı bölümünde tiyatro metni çevirisi, anlam ve çeviri, yerelleştirme ve farklı metin türlerine yönelik çeviri stratejileri atölye çalışmalarıyla ele alınmaktadır. Dersin ilerleyen haftalarında yapay zekâ ve çeviri ilişkisi, makine çevirisi, pre-editing ve post-editing süreçleri tartışılır. Dönem sonunda öğrencilerin çeviri kuramlarını uygulamalı çeviri süreçleriyle ilişkilendirebilmeleri ve çeviri ürünlerini eleştirel biçimde değerlendirebilmeleri beklenmektedir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Ders; anlatım, soru-cevap, tartışma, çeviri atölyesi, kaynak metin çözümlemesi, hedef metin üretimi, karşılaştırmalı çeviri incelemesi, akran değerlendirmesi, örnek olay analizi, problem temelli öğrenme, dijital çeviri araçlarının incelenmesi ve yapay zekâ destekli çeviri uygulamalarının eleştirel değerlendirilmesi yoluyla yürütülmektedir. Öğrencilerin ders süresince bireysel ve grup temelli çeviri etkinliklerine aktif biçimde katılmaları beklenmektedir.

Dersin Öğrenim Çıktılarının Program Çıktıları ile Olan İlişkisi:

0: Desteklenmiyor

1: Kısmen Destekleniyor

2: Tamamen Destekleniyor

1. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında yeterli kuramsal ve uygulamalı bilgi birikimine sahip olur ve bu bilgileri alan çalışmalarında kullanabilir.	2. İngiliz Dili ve Edebiyatının tarihsel gelişim sürecini bilir; edebi ve kültürel metinleri tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlamları içinde analiz edebilir.	3. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanındaki güncel ders kitapları, akademik kaynaklar, uygulama araç-gereçleri ve dijital kaynaklardan yararlanarak ileri düzeyde bilgiye erişebilir, bu bilgiyi yorumlayabilir ve kullanabilir.	4. İngiliz, Amerikan ve Avrupa edebiyatı, kültürü ve tarihi hakkında bilgi sahibi olur; Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma gibi önemli dönemleri edebi ve düşünsel gelişmelerle ilişkilendirerek değerlendirebilir.	5. Edebi metinleri çözümleyebilir; edebi metinlere eleştirel yaklaşabilir ve farklı kuram, yöntem ve çağdaş analiz yaklaşımlarını metin yorumlamasında kullanabilir.	6. İngilizcenin ses bilimi, morfolojik, semantik ve etimolojik özelliklerini bilir; dilsel veriyi bilimsel yöntemlerle analiz edebilir ve yorumlayabilir.
2	1	2	0	2	2
7. İngilizce kelimeleri doğru telaffuz edebilir; İngilizce sözlü ve yazılı metinleri anlayabilir, yorumlayabilir ve karşılıklı metin tercümelerinde gerekli dilsel ve kültürel bilgi birikimini kullanabilir.	8. İngilizceye ek olarak diğer Avrupa dillerinden birine ilişkin temel bilgiye sahip olur ve çok dilli/kültürlerarası kaynaklardan yararlanabilir.	9. Tarih, edebiyat, sanat tarihi, hukuk, sosyoloji, felsefe ve diğer sosyal bilim alanlarından yararlanarak disiplinlerarası analiz yapabilir.	10. Alanına ilişkin problemleri saptayabilir, tanımlayabilir, yorumlayabilir ve uygun yöntemleri kullanarak çözüm önerileri geliştirebilir.	11. Alan çalışmaları kapsamında veri toplama, arşivleme, metin çözme, yorumlama, analiz etme ve raporlama süreçlerini bilimsel ve etik ilkelere uygun biçimde yürütebilir.	12. Alan uygulamaları için gerekli çağdaş araçları, bilişim teknolojilerini, dijital veri tabanlarını ve akademik araştırma kaynaklarını etkin biçimde kullanabilir.

2	1	2	2	2	2
13.Bireysel olarak ve ekip çalışmalarında etkin biçimde görev alabilir; akademik ve profesyonel bağlamlarda Türkçe ve İngilizce sözlü-yazılı iletişim kurabilir.	14.Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir. Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir.				
2	2				

Hazırlayan Kişi(ler) ve Hazırlanma Tarihi	Doç. Dr. Naciye SAĞLAM
--	-------------------------------